

Autonomie bevorderende begeleidingsstijl

Judith Wijnen – Visio
Sabina Kef – Vrije Universiteit

kennis
dag 2021
NEXT ↗ LEVEL

Wat gaan we doen?

- 1 Warming-up
- 2 Aanleiding voor dit thema vanuit praktijk en vanuit onderzoek
- 3 Theoretische kapstok
- 4 Project Robin-Visio & stelling (pak alvast iets met groen en rood)
- 5 Onderzoek Autonomie – VU & stelling
- 6 Vragen & uitwisseling

Warming-up

- We bespreken met elkaar de volgende vraag:

Is er iemand in je leven geweest die geen hoge pet van jou op had en welk effect had dit op jou?

Aanleidingen

- **Praktijk:**

- Wat merken we bij de jongeren?
- Wat merken we bij de professionals?

- **Onderzoek:**

- Wat weten we uit longitudinale projecten van Sabina Kef
- Wat weten we uit Mentor Support project van Eline Heppe en Sabina Kef

- Kijk op www.mentorsupport.nl voor alle resultaten en te downloaden publicaties

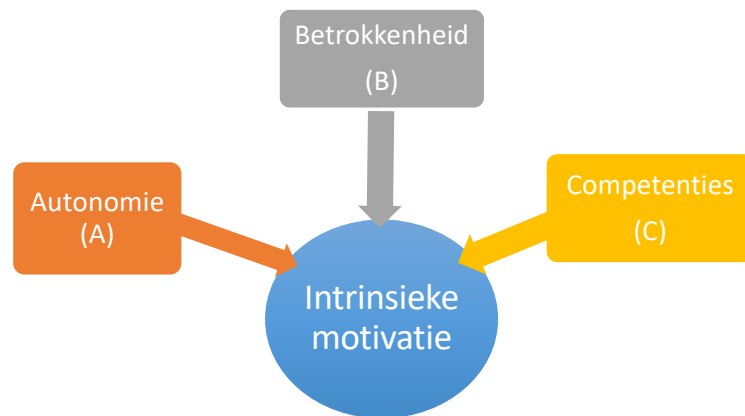

Theoretische kapstok (1)

Zelf Determinatie Theorie (ZDT: o.a. Deci & Ryan, 2000; Vandersteenkiste)

Intrinsieke motivatie, om zo actief je eigen leven vorm te geven en succesvol te worden, kan bereikt/zo groot mogelijk worden door drie psychologische basisbehoeftes (“Vitamine A, B, C”) te stimuleren:

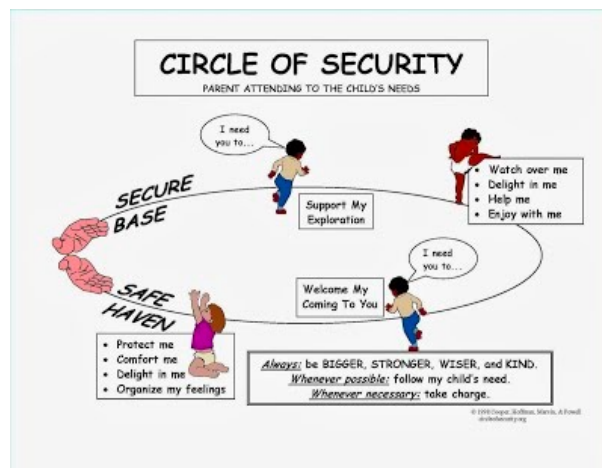

- Satisfactie (hoog)
- Frustratie (laag)
- **Betrek ze alle 3:** voor A en C is autonomie bevorderende begeleidingsstijl nodig

Theoretische kapstok (2)

Gehechtheidstheorie (Bolwby) Secure base and safe haven:
het draait niet alleen om liefde, steun en troost:

→ we moeten kinderen OOK stimuleren om op exploratie uit te gaan.

Aspecten van exploratie:

- Kloppend bij de leeftijd of bij de ontwikkeling
- Kloppend bij behoefte van kind
- Niet teveel
- Niet te weinig
- Op een juiste wijze (in samenspraak)

Expeditie Robin – Visio

<https://youtu.be/SN4-UI5d7r0> Die komt er wel
Autonomie in 11 stappen (Ben Furman)

MISSION POSSIBLE

-

Wat wil je leren, of waar wil je beter in worden? Welk doel wil jij jezelf stellen?
-

Welke voordelen zal dat voor jou hebben, en welke voordelen zal dat voor anderen hebben?
-

Welke vrienden en/of familieleden kunnen jou helpen jouw doel te bereiken?
-

Welk ding, idool, foto, woord, eindrukking of toneel kan voor jouw doel symbool staan en kan jou helpen je doel steeds te herinneren?
-

Wie geeft jouw vrienden en/of familieleden (je supporters) het vertrouwen dat jij jouw doel kunt bereiken?
-

Welke waardigheden of mogelijkheden heb jij, die je kunt inzetten om jouw doel te bereiken?
-

Waarop een schaal van 1 tot 10, zou jij jezelf plaatsen, als 1 betekent dat je net begint, en 10 betekent dat je jouw doel hebt bereikt?
-

Wat ga je deze week doen om dichterbij je doel te komen?
-

Hoe ga je jouw vorderingen bijhouden en laten zien? Hoe ga je jouw succesverhalen delen?
-

Als het onderweg eens wat tegen zit, hoe ga je het overwinnen van deze tegerolig dan aanpakken?
-

Hoe ga je het vieren als je jouw doel hebt bereikt? Hoe bedank je jouw supporters voor hun ondersteuning en hun hulp?

Go voor meer informatie naar: www.brandsenwoning.nl of www.uitgeverijkoca.nl
© 2010 Caroline Bauman-Peeters, © Heleke Briel Therapy Instituut, Illustraties: Sjoep, Zunderens

Leren door te doen, positief pedagogische aanpak

- Jongeren, ouders en professionals hebben mission possible gedaan
- Eigen doel kiezen: vooral verlangen naar zelfstandig reizen
- Lessenserie in Amsterdam met groep jongeren
- Workshop ouders: begeleiden met een groei-mindset

Opbrengsten:

- Werkboek ouders sept 2021 (Marielle Jongsma)
- Werkboek jongeren & leerkrachten sept 2021 (Eva Slootweg)
- SMILE too: werkboeken vergroten sociale vaardigheden najaar 2022
- Sluiten aan op werkboeken 'dit ben ik'

Basis principes die autonomie bevorderen via Persona's

Robin is 17 jaar en heeft een visuele beperking en...

- Is vooral positief ingesteld
- Is niet beschermd opgevoed. Zijn/haar ouders hebben hem/haar vrijgelaten om daardoor te leren. Zoekt zijn/haar grenzen op en is niet bang dat er iets misgaat.
- Vindt een sociaal netwerk belangrijk
- Gelooft in zichzelf
- Is autonoom
- Zijn/haar ouders zijn voor hem/haar de belangrijkste steunpilaar
- Heeft doorzettingsvermogen
- Weet wat hij/zij ziet en niet-ziet en wat hij/zij daardoor kan en niet-kan
- Weet meestal wat hij/zij wil.
- Kent zijn/haar beperking en weet welke hulpmiddelen hij/zij nodig heeft

Jill werkt bij Visio en begeleidt jonge mensen

- Ziet vooral mogelijkheden
- Traint de zelfredzaamheid van de jongeren
- Laat haar jongeren los
- Gelooft in groeimogelijkheden van de jongere
- Laat haar jongeren integreren in de 'ziende wereld'
- Bereidt de jongeren voor op een werkend bestand
- Geeft vertrouwen mee
- Heeft een netwerk van bedrijven voor stage en baan
- Geeft voorlichting aan werkgevers
- Geeft advies over loopbaanmogelijkheden

Stelling: Als professional moeten wij zoveel mogelijk tegenslagen bij jongeren proberen te vermijden/voorkomen, ze hebben het al zwaar genoeg.

Onderzoek Autonomie bevorderen - VU

- Kennis over autonomie ontwikkeling en autonomie bevorderen door ouders en professionals bij pubers, en verschillen/overeenkomsten daarbij met pubers zonder beperkingen (wat hoort gewoon bij de puberteit en wat heeft meer met de visuele beperking te maken?)
- Wat is een autonomie bevorderende begeleidingsstijl?
- Oproep tot focusgroepen en online vragenlijst. Opgeven kan via: <https://www.mentorsupport.nl/hoofdmenu/autonomie-ontwikkeling-en-ondersteuning>

Onderzoek Autonomie bevorderen - VU

- Meer aandacht voor belangrijke stimulerende rol van ouders en van professionals: jongeren hebben recht op bevorderen van autonomie. Puberteit is een kritische fase en het verlaten van de “comfort-”zone zal altijd spannend blijven.

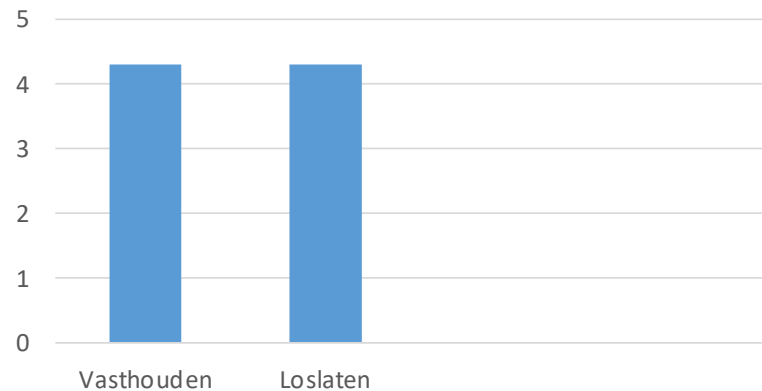
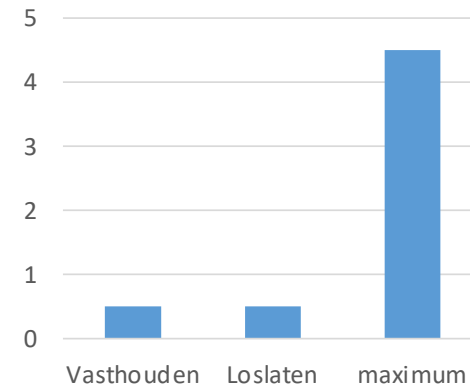
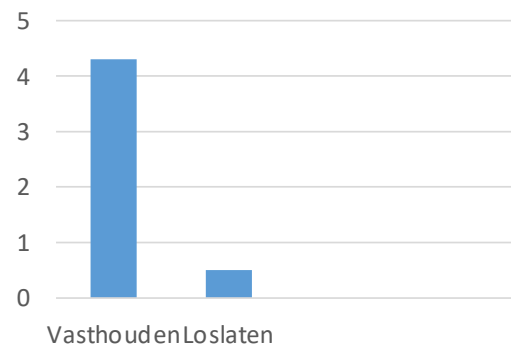
- Stelling:

Ouders denken soms te veel aan zichzelf bij keuzes rondom hun puber-kind

Liefde (veiligheid: vasthouden) en exploreren (vrijheid: loslaten) zijn **beide** nodig

Blijf liefde geven EN vergroot de aandacht voor exploreren:

om meer te gaan doen van het 1 hoef je niet minder te doen van het andere.

NIET OF ..... MAAR EN/EN

Vragen?

- Meer informatie? Mail ons gerust

- Judithwijnen@visio.org

- S.Kef@vu.nl

- Opgeven voor online focusgroep of online vragenlijst VU kan via <https://www.mentorsupport.nl/hoofdmenu/autonomie-ontwikkeling-en-ondersteuning>

